

NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO
VREDNOVANJE OBRAZOVANJA

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FILOZOFIJA

Ispitna knjižica 2

FIL IK-2 D-S005

FIL.05.HR.R.K2.12

12

Filozofija

Prazna stranica

FIL IK-2 D-S005

99

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu na sve ispitne materijale koje ste dobili u omotnici.

Ispit traje 150 minuta bez prekida.

U ovoj se ispitnoj knjižici od Vas očekuje da napišete esej slijedeći priloženu uputu.

Možete pisati po priloženome listu za koncept, a na kraju obvezno prepisite na list za čistopis isključivo plavom ili crnom kemijskom olovkom.

Pišite jasno i čitljivo. Nečitki eseji bodovat će se s nula (0) bodova.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 2 prazne.

FIL IK-2 D-S005

99

Filozofija

Esej

Zadatak esejskoga tipa

Pročitajte ova dva teksta i napišite esej na temu: **Čovjek i Bog.**

Tekst 1

Temelj ireligiozne kritike jest: *čovjek stvara religiju*, religija ne stvara čovjeka. Religija je, doduše, samosvijest i samoosjećanje čovjeka koji sebe ili još nije stekao ili je sebe već ponovo izgubio.

Ali *čovjek* nije apstraktno biće koje se nalazi izvan ovoga svijeta. Čovjek, to je *čovjekov svijet*, država, društvo. Ova država, ovo društvo proizvodi religiju, *iskrivljenu svijest o svijetu*, jer je ono izopačeni svijet. (...) Borba protiv religije je, dakle, posredno borba protiv *ovoga svijeta*, čija je duhovna *aroma* religija.

Religija je jednim dijelom *izraz* zbiljske bijede, a jednim dijelom *protest* protiv zbiljske bijede. Religija je uzdah potlačenog stvorenja, duša svijeta bez srca, kao što je i duh bezdušnih prilika. Ona je *opijum* naroda.

Prevladavanje religije kao *iluzorne* sreće naroda zahtjev je njegove *zbiljske* sreće. Zahtjev da napusti iluzije o svome stanju jest *zahtjev da napusti stanje u kome su iluzije potrebne*. Dakle, kritika je religije u *klici kritika doline suza* čija ja *aureola* religija. (...)

Kritika religije završava učenjem da je *čovjek najviše biće za čovjeka*, dakle, *kategoričkim imperativom: da se sruše svi odnosi* u kojima je čovjek poniženo, ugnjeteno, napušteno, prezreno biće...

Prema: Karl Marx, *Prilog kritici Hegelove filozofije prava*

FIL IK-2 D-S005

01

Filozofija

Esej

Tekst 2

To su ta velika čovjekova životna pitanja budućnosti i sadašnjosti na koja valja odgovoriti i na koja se, jer smjeraju na cjelinu, može odgovoriti samo u svjetlu pitanja o Bogu; odgovor na njih mijenja se iz temelja već prema tome postoji li Bog ili ne. Moguće ih je povezati u tri pitanja:

„*Tko smo mi?*” Bića nedostatka, koja nisu što bi mogla biti. Bića očekivanja, nade i čežnje, koja vazda prekoračuju sama sebe. Ali zašto smo mi to? Što objašnjuje taj čudni poriv prema neprestanom transcendiranju? Što objašnjuje to ne samo faktički, privremeno, nego konačno, definitivno? Nema li tu nikakva odgovora? Ili se takvo što uopće ne smije ni pitati?

Ako Bog postoji, moguće je odgovoriti na veliko pitanje zašto smo izrazito konačna bića nedostatka a ipak bića beskrajnog očekivanja, nade i čežnje.

„*Odakle dolazimo?*” Možemo unazad ispitivati uzrok po uzrok, diljem kauzalnog niza. Međutim treba li objasniti cjelinu, uzrok za uzrokom postaje neodrživ. Što je uzrok svih uzroka? Ne nailazimo li tu na neko ništa? Ali što objašnjuje to ništa ako ne upravo – ništa? Ili da se zadovoljimo s materijom kojoj se pripisuju božanski atributi, vječnost i svemoć; ili dapače s vodikom, koji pogotovu nabacuje to pitanje odakle? Nema li tu nikakva odgovora? Ili se takvo što uopće ne smije ni pitati?

Ako Bog postoji, moguće je odgovoriti na veliko pitanje odakle vodik i odakle materija, odakle svijet i odakle čovjek.

„*Kamo idemo?*” Možemo sebi zacrtavati cilj za ciljem. Međutim, postiže se cilj za ciljem a to opet nije dovoljno da bi se dalo smisla cjelini, cjelini čovjekova života i cjelini povijesti čovječanstva. Koji je to cilj svih ciljeva? Treba li možda ništa biti kako početak tako i kraj? Ali baš kao što malo objašnjuje početak, ništa toliko objašnjuje i kraj. Treba li ovo biti kraj: društvo totalno tehnizirano ili radikalno revolucionirano, i jedno i drugo danas spornije no ikad? Nema li tu nikakva odgovora? Ili se takvo što uopće ne smije ni pitati?

Ako Bog postoji, moguće je odgovoriti na veliko pitanje kamo ide čovjek i kamo čovječanstvo, kamo ljudski život i kamo povijest čovječanstva.

Hans Küng, *Postoji li Bog?*

FIL IK-2 D-S005

01

Filozofija

Esej

U eseju odredite i problematizirajte ove pojmove:

Bog, religija, iskrivljena svijest, opijum naroda, zbiljska bijeda, revolucija, biće nedostatka, prvi uzrok, smisao, izvjesnost.

(Od deset ponuđenih birajte samo šest koji će se bodovati.)

Smjernice za pisanje eseja

1. Objasnite tvrdnju da čovjek stvara religiju, a ne religija čovjeka.
U kojem je smislu religija izraz zbiljske bijede, a u kojem protest protiv nje?
2. Objasnite na koji se način religija odnosi prema zbiljskoj bijedi?
Zbog čega je taj odnos za Marxa neprihvatljiv?
Što Marx nudi kao alternativu?
3. Navedite i objasnite obilježja Boga o kojem govori Kūng.
Pokušava li Kūng u ovome odlomku dokazati postojanje Boga?
4. Koje argumente nudi Kūng u prilog prihvaćanju božjega postojanja? Objasnite.
5. Smatrate li prihvatljivijim Marxovo ili Kūngovo stajalište? Obrazložite.

Izvođenje teza u eseju potkrijepite navedenim primjerima.

1. **primjer:** egzistencijalna situacija kojim bi se dodatno mogla potkrijepiti Marxova argumentacija
2. **primjer:** egzistencijalna situacija kojim bi se dodatno mogla potkrijepiti Kūngova argumentacija

FIL IK-2 D-S005

01

Filozofija

Prazna stranica

FIL IK-2 D-S005

99

